

Arvioinnilla yhtenäisyyttä

- yksityisten päiväkotien johtajien, henkilöstön ja vanhempien arvioita ja tulkintoja varhaiskasvatuksen muutoksista

KM, LTO, AmO, Väitöskirjatutkija Marjo Mäntyjärvi
marjo.mantjarvi@ediva.fi

www.ediva.fi

Vasun arvioinnilla arkeen
Oulu, AVI 15.2.2019

ESITYKSEN LÄHTÖKOHTANA

- Yksityisen varhaiskasvatuskentän kuvaamista
- Esitys pohjautuu tutkimukseen yksityisten päiväkotien johtamisesta ja varhaiskasvatuksesta
- Tutkimuksessa yksityisten päiväkotien johtajat, vanhemmat ja henkilöstö tuovat esille arvioita ja tulkintoja varhaiskasvatuksesta lakimuutosten jälkeen (2015-2016) (Mäntyjärvi ja Puroila), aineisto osana kerätty VakaVai-hanketta
- Tutkimuksessa on mukana sekä voittoa tavoittelevia että voittoa tavoittelemattomia päiväkoteja
- Vastaajia ryhmittäin: Johtajat 115, henkilöstö 147,

Mistä puhutaan kun puhutaan yksityisestä varhaiskasvatuksesta?

Varhaiskasvatuslain mukaan 43 § Yksityinen varhaiskasvatus:

Yksityisellä varhaiskasvatuksella tarkoitetaan *varhaiskasvatusta, jonka yksityinen henkilö, yhteisö tai säätiö taikka julkisyhteisön perustama liikeyritys tuottaa korvausta vastaan liike- tai ammattitoimintaa harjoittamalla*. Yksityinen palveluntuottaja vastaa siitä, että sopimuksen tai hallintopäätöksen perusteella asiakkaalle järjestettävä palvelukokonaisuus täyttää sille asetetut vaatimukset.

YKSITYINEN VARHAISKASVATUS

-MONINAINEN KENTTÄ

- ❖ Yksityisiä varhaiskasvatuspalveluntuottajia ja -palvelumuotoja on monia
- ❖ Yksityiset päiväkodit muodostavat heterogeenisen kentän (Mäntyjärvi ja Puroila 2019)
- ❖ Kontrolloituja ruohonjuuritason autonomioita (Borhaug 2018)
- ❖ Eri kunnat tarjoavat erilaiset puitteet yksityiselle varhaiskasvatukselle rahoituksen, johtamisen että pedagogisen toiminnan näkökulmista tarkasteltuna, yhteistyön ja ohjauksen kautta (Mäntyjärvi ja Puroila 2019, kts. myös Riitakorpi, Alila, Kahiluoto 2017)

Yksityisten moninainen kenttä

Palveluntuottajista

86% :lla oli yksi päiväkot

14% :lla oli enemmän kuin yksi päiväkot

Yksityisiä perhepäivähoitajia 1 542

Tilastoraportti Karvi 2017

JOHTAJIEN ARVIOITA JA TULKINTOJA

- Kuntien ratkaisut ohjaavat myös yksityisten päiväkotien ratkaisuja: (kts. myös Puroila ja Kinnunen 2017) Suhdeluvut, varhaiskasvatusoikeus, mutta myös palvelumuodot , varhaiserityiskasvatus, asiakkaiden tarpeisiin vastaaminen.

“Täytyy selvittää ja perustella vanhemmille kuntien päätöksiä. Päiväkodissamme on tällä hetkellä X eri kunnasta asiakkaita ja kaikilla erilaiset käytännöt.” (johtaja)

- Lakimuutokset ja heijastuivat myös päiväkotien talouteen; tasapainoittelua

“Epävakaisuus, muuttuvat palvelusopimukset kesken kauden, kesäajan maksut, palvelusetelin pieneneminen...”

- Päiväkodin omistusmuoto tarjosi puolestaan erilaiset kehykset johtamiselle ja johtajuudelle

JOHTAJIEN ARVIOITA JA TULKINTOJA

- ❖ Varhaiskasvatuslain sisällöllisiä uudistuksia pidetään hyvänä mutta tunnistetaan toimintakulttuurin johtamisen haasteet, kaikissa eri johtajuuspositioissa
- ❖ Yksityisten päiväkotien määrän lisääntyminen aiheuttaa myös kilpailutilanteita päiväkotien välille joissakin kunnissa
- ❖ Päättyönä lapsi

HENKILÖSTÖN ARVIOITA JA TULKINTOJA

- Varhaiskasvatuslain muutoksia pidettiin pääsääntöisesti hyvinä
- Suhdelukujen ja varhaiskasvatusoikeuden rajaaminen nähtiin ristiriitaiseksi ratkaisuksi suhteessa sisällöllisiin muutoksiin
- Lasten osallisuuden ja vaikuttamisen mahdollisuudet ovat lisääntyneet. Myös vanhempien osallisuus ja yhteistyön nähtiin lisääntyvän tai se oli ollut hyvä, ja pysyy samana.
- Lisääntyvä tarve erilaisille työtehtäville, esimerkiksi ns. paperitöille ja avustaville tehtäville. Avustavat tehtävät saattoivat olla myös muuta kuin pedagogisia tehtäviä (kts myös Riitakorpi, Alila, Kahiluoto 2017).

VANHEMPIEN ARVIOITA JA TULKINTOJA

- Tyytyväiset vanhemmat olivat olleet tyytyväisiä varhaiskasvatukseen myös ennen lakimuutoksia *”mikään ei ole muuttunut”*
- Suhdelukumuutokset tunnistettiin päiväkotien arjessa, varhaiskasvatusoikeuden rajaaminen haastaa perheiden arkea
- Vanhempien arviot olivat kriittisimpiä verrattuna johtajiin ja henkilöstöön varhaiskasvatuksen sisältöjen ja monipuolisuuden kehittymisessä suhteessa lapsen oppimiseen ja kehittymiseen

mutta toisaalta

”Tässä päiväkodissa pedagogiikka ja vanhempien osallisuus suunnitelussa ja arvioinnissa ovat olleet kunnossa ennen uusia lakeja. Onneksi meidän lasten päiväkotit ei kasvattanut ryhmäkokoja vaikka kunnalliset päiväkodit niin teki.”

VANHEMPIEN ARVIOITA JA TULKINTOJA

- Tieto lapsen päivästä varhaiskasvatuksen näkökulmasta kerrottuna on niukkaa; oppimisen, kehittymisen ja hyvinvoinnin asiat eivät tule esille, vaan enimmäkseen päivärutiineista kerrotaan

> Mihin vanhemmat pohjaavat arvionsa? Miten kohtaamisia voisi kehittää?

- Yhteistyömuodot ovat perinteisiä
- Asiakkaan roolissa osallisuuden ja yhteistyön mahdollisuudet olivat rajatumpia

KEHITTÄMISEN LÄHTÖKOHDIKSI?

Autonomian ja kontrollin tasapaino, yhteistyö?

> Lähtökohtana varhaiskasvatuslaki ja varhaiskasvatussuunnitelmat

"... yksityisen puolen ja kunnan yhteistyö kyllä kanssa lisääntyy. Samoin se tulee lisäämään vanhempien kanssa tehtävää yhteistyötä " omistajajohtaja

"...lapsilla olisi oikeus 20h/viikko varhaiskasvatukseen. Tämä ei toteudu, koska yksityinen päiväkot, jossa lapsemme ovat ei tarjoa osapäivästä hoitoa ollenkaan" (vanhempi)

".. yksityinen päiväkotimme on kunnan toimesta velvoitettu tarjoamaan myös 3pv/kk hoitosopimuksia aiemman 4 tai 5pv/vk lisäksi. Tartuimme heti tarjoukseen" (vanhempi)

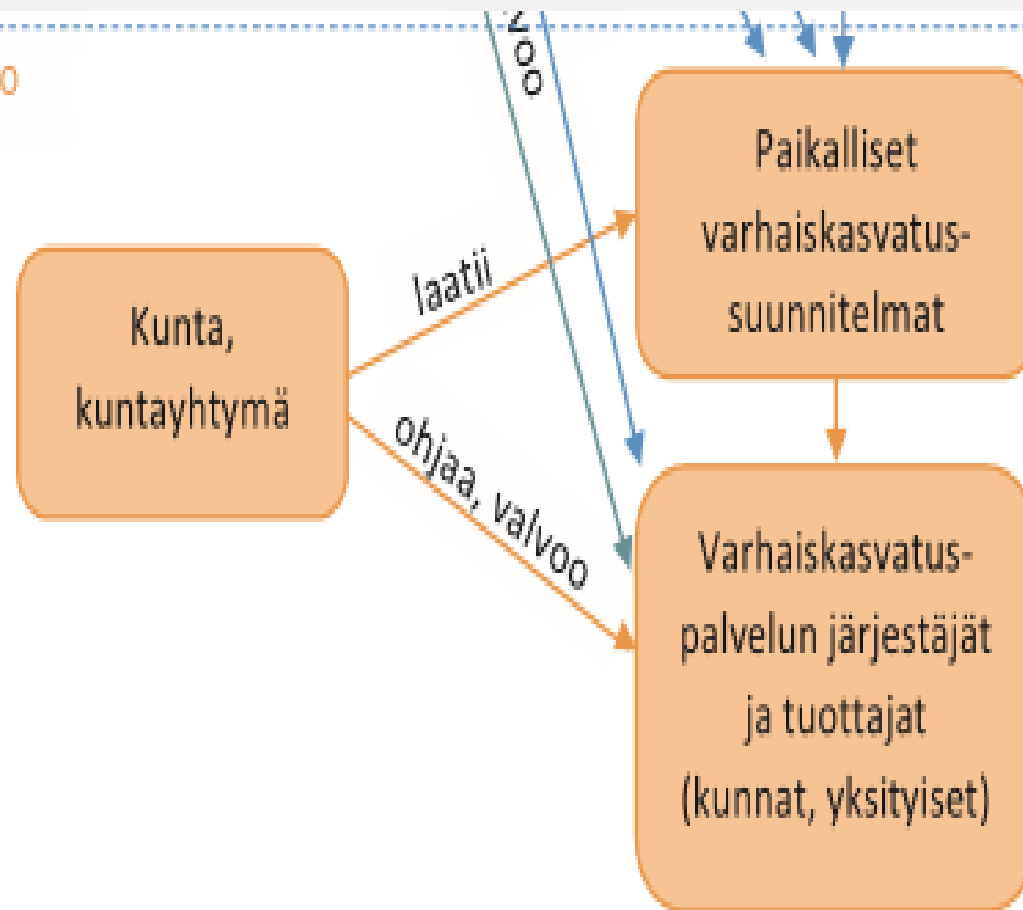
Vahvuudet tunnustetaan mutta sisältöjen kehittäminen vasutyön tukemana

Vanhempien kanssa tehtävän yhteistyön selkiintyminen ja lisääntyminen

Johtamisen tukeminen ja kehittäminen, koulutukset

Kunnallishallinto

KUVA 1. Varhaiskasvatuksen ohjaus, arviointi ja valvonta.

MITÄ VASUSSA OHJEISTETAAN:

” Hankittaessa varhaiskasvatuspalveluja muilta palvelujen tuottajilta kunnan tai kuntayhtymän on **varmistuttava siitä, että hankittavat palvelut vastaavat sitä tasoa, jota edellytetään vastaavalta kunnalliselta toiminnalta**” (vasu2018)

- Miten on avattu kunnan vasun sisällöt yksityisille palveluntuottajille, johtajille ja henkilöstölle? Mitä menetelmiä, järjestelmiä käytetään? Mitä tavoitellaan?
- Laadun kriteerit! Pelkästään asiakastyytyväisyyden tutkiminen tai toteaminen ei riitä!
- Lapsen vasu: Lapsen osallisuus, tuen tarve: mitä sovittu, miten ohjeistettu?

Yksityisissä päiväkodeissa on tukea tarvitsevia lapsia, mutta tukimuodot vaihtelevat kunnittain ja palveluntuottajakohtaisestikin (Mäntyjärvi ja Puroila 2019)

YHTEISTYÖSSÄ SUUNNITELLEN, TOTEUTTAEN JA ARVIOIDEN

KEHITTÄMISEN TARPEISIIN KIINNI ARVIOINNILLA!

Arviointi ja kehittäminen ammattieettisenä ja ammatillisena velvoitteena, osana perustehtävää => **lasten oikeus parhaaseen mahdolliseen varhaiskasvatukseen.**

- vastuu varhaiskasvatuspalvelujen laadusta ja sen kehittämisestä on henkilöstöllä (johto, työntekijät)
- KIRJATTU VASU on laatulupaus => ainoastaan arvioinnin kautta saamme selville toimimme ko niin kuin lupaamme toimivamme
- Arvioinnista seuraa tiettyjä haasteita palveluntuottajille ja henkilökunnalle
- Tarvitaan selkeää työnjakoa – vastuu arvioinnista ja jatkotoimenpiteistä selkeästi jollekin
- Ei kerätä arviointipalautetta, jos ei käytetä sitä!

LISÄÄ TIETOA YKSITYISESTÄ VARHAISKASVATUKSESTA SUOMESSA

- Avi kouluttaa Vantaalla 7.3, striimataan: Varhaiskasvatuslaki muuttui 1.9.2018 – Vaikutukset yksityisen palvelutuotannon rekisteröintiin, valvontaan ja ohjaukseen
- Mäntyjärvi, M. Puroila, A-M. 2019. Has something changed? Leaders', practitioners' and parents' interpretations after renewed early childhood education and care legislation in Finnish private centres. *Contemporary Issues in Early Childhood*. Painossa.
- CHILDCARE hanke ja Ville Ruutiainen

Yhtenäistä laadukasta varhaiskasvatusta,

LAPSEN ETU EDELLÄ!

LÄHTEET

- Mäntyjärvi, M. Puroila, A-M. 2019. Has something changed? Leaders', practitioners' and parents' interpretations after renewed early childhood education and care legislation in Finnish private centres. *Contemporary Issues in Early Childhood*. Painossa.
- Puroila, A-M. Kinnunen, S. 2017. Selvitys varhaiskasvatuksen lainsäädännön muutosten vaikutuksista. Valtioneuvoston selvitys ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 78/2017
- Riitakorpi, Alila ja Kahiluoto. Varhaiskasvatuksen yksityiset palvelut. Valtakunnallinen selvitys 2015. OKM julkaisuja 2017:3.
- Tilastoraportti yksityisen varhaiskasvatuksen määristä Suomessa. 2017. Karvi.